

DESMUNTANT SOCIETAT CIVIL CATALANA

JORDI BORRÀS

Desmuntant Societat Civil Catalana
© del text: Jordi Borràs i Abelló, 2017
© del pròleg: David Bassa, 2017
© d'aquesta edició: Edicions Saldonar, 2017

Primera edició: desembre del 2017

Publicat per Edicions Saldonar
Alfambra, 16, 5è 2a
08034 Barcelona
edicions@saldonar.com
www.saldonar.com

Edició i producció: Francesc Gil-Lluch
Línia gràfica de la coberta: Enric Muñoz
Coberta i maquetació de l'interior: Octavi Gil Pujol
Impressió: BookPrint
Distribució: UDL

IBIC: BG, BGBA
ISBN: 978-84-946753-5-5
Dipòsit legal: B-29964-2017

Imprès a Catalunya · *Printed in Catalonia*

Edicions Saldonar és membre de l'associació d'editorials independents
Llegir en Català, juntament amb Alrevés/Crim.cat, L'Avenç,
BiraBiro Editorial, El Gall Editor, Edicions del Periscopi,
Raig Verd Editorial, Sembra Llibres i Tigre de Paper.

Tots els drets reservats. No es pot reproduir cap part d'aquest llibre,
per qualsevol mitjà, sense el permís d'Edicions Saldonar.

*Aquest llibre hauria estat impossible sense tu.
T'estimo, Laia.*

TAULA

DESMUNTANT LA MENTIDA, per David Bassa	13
INTRODUCCIÓ	19
ANTECEDENTS	25
Fent bullir l'olla de l'espanyolisme civil	29
Moviment Cívic d'Espanya i Catalans	34
Somatemp	37
Federalistes d'Esquerres	41
GESTACIÓ, ESTRUCTURA I SOCIS FUNDADORS	45
El naixement	50
Objectius	57
Organigrama	63
L'Assemblea General	63
Els socis	63
La Junta Directiva	64
El Consell Consultiu	65
Les assemblees territorials i sectorials	65
Les comissions i els grups de treball	65

El col·laborador	66
Estructura organitzativa	66
Socis fundadors	68
L'ENTRAMAT DE SOCIETAT CIVIL CATALANA	83
Una òrbita complexa	87
Puerta de Brandemburgo	88
Crónica Global	90
Manifiesto	91
Dolça Catalunya	92
La trama associativa	
impulsada per Societat Civil Catalana	99
Empresaris de Catalunya	99
Centre Lliure de l'Art i la Cultura	102
Fundación Joan Boscà	105
Observatorio Electoral de Cataluña	107
LA CONNEXIÓ ULTRADRETANA	111
Espanyolisme i ultradreta, dues realitats inseparables	114
L'ou de la serp: de Somatemp a Societat Civil Catalana	117
Josep Alsina Calvés	123
Javier Barraycoa Martínez	124
Mariano Ganduxer Floriach	126
Óscar Uceda Márquez	127
Arnau Guasch i Sol	127
Sergio Palomino García	128
José Montoro Cardeña	129
Xavier M. Codorníu	130

Ferran Brunet i Cid	130
Josep Ramon Bosch i Codina	131
L'operació Fèlix	134
L'ombra llarga de l'extrema dreta	153
EL FINANÇAMENT	169
Els números de Societat Civil Catalana	173
Balanç econòmic del 2014	174
De la manca de recursos al malbaratament	177
L'enigmàtica Fundació Joan Boscà	183
Qui són els mecenes de Societat Civil Catalana?	187
L'ERRÀTIC FULL DE RUTA	193
Sense rumb	197
Joaquim Coll: el virrei a l'ombra	202
La vergonya europea	209
Marcus Pucnik: l'àngel caigut	215
Cap a la marginalitat i l'onanisme	240
SIGLES	251

DESMUNTANT LA MENTIDA

DAVID BASSA

A França no se'n saben avenir. A Alemanya estan absolutament xocats. I a la Gran Bretanya del desconcert i la incredulitat han passat a la indignació. Totes les societats democràtiques s'esquincen les vestidures quan comproven que, ara i aquí, es dona veu, cobertura mediàtica, finançament i suport polític a una entitat vinculada amb la ultradreta com Societat Civil Catalana (SCC). A l'anterior llibre d'aquesta col·lecció, *El franquisme que no marxa*, de Lluç Salellas i Vilar, ja quedava clar que el problema de l'Estat espanyol és que no ha fet net amb el feixisme. De fet, no només no ha fet net, sinó que en haver descartat la ruptura i haver optat per la transició, les elits feixistes s'han mantingut allà on eren: manant. Això sí, si abans ho feien a primera línia, als governs franquistes, ara ho fan movent els fils des del darrere, lluny dels focus. Han perdut notorietat, però han mantingut el poder. Així de clar, així de descartat i així ens va.

Si no fos així, no passaria el que està passant amb SCC, una entitat que pot ser moltes coses, però mai ha estat ni és una representació de la societat civil catalana de

veritat. El seu nom és una burla a la realitat. El fet que el seu president i fundador, Josep Ramon Bosch, hagi hagut de dimitir després que se li hagin querellat per injúries i amenaces és només la punta de l'iceberg. Les vinculacions entre els dirigents de SCC i la ultradreta són desvergonyidament constants. Però tothom les ha passat per alt. Fins ara. Perquè a *Desmuntant Societat Civil Catalana*, el fotoperiodista Jordi Borràs ho explica tot, absolutament tot. En aquest llibre hi trobareu totes les connexions amb la ultradreta, amb noms i cognoms. Hi trobareu tots els números del seu finançament, que no han quadrat mai. Hi trobareu els documents interns que deixen en evidència el seu full de ruta real. En definitiva, coneixereu la veritat sobre SCC. Una veritat lletja que cal que sigui coneguda per tothom perquè, com deia Manuel de Pedrolo, res és tan perillós com allò que desconeixem.

Aquest llibre és, doncs, periodisme d'investigació en estat pur. Una feinada que només algú com l'incansable i valent Jordi Borràs podia fer. Ell ha estat el primer a aturar els dirigents de SCC per fer-los preguntes directes. I ell ha estat el primer a rebre amenaces de mort. Primer a través de les xarxes, després a través de pintades, i finalment ja en públic, a micro obert. Sí, això està passant: el feixisme no només no ha marxat sinó que gosa fins i tot amenaçar públicament un periodista sense que ningú del Ministeri de l'Interior espanyol hi faci res, absolutament res. Casual? En política, hi ha molt poques casualitats, sempre acostumen a ser causalitats. I si el ministre Jorge Fernández Díaz —que ha arribat a engarjolar tuitaires per piulades considerades apologètiques de la violència— no ha fet

res, absolutament res, davant d'unes amenaces públiques fetes per militants ultres contra un periodista, deu ser perquè té els seus motius. Potser hi té a veure que aquest fill de militar franquista té en el seu historial haver estat el governador civil de Barcelona responsable de la detenció i empresonament dels independentistes que el 1982, en una manifestació contra la LOAPA, van gosar dur una pancarta on deia «Independència». Sí, per dur aquella pancarta van ser detinguts i empresonats. L'any del Naranjito, l'any del Mundial de Futbol d'Espanya del 1982, a la Barcelona de Jorge Fernández Díaz, dur una pancarta independentista suposava detenció i empresonament.

Avui això ja no pot passar perquè el país ha canviat, però Fernández Díaz continua allà on era, manant i pensant el mateix. Ell i molts dels seus companys de govern. Ell i molts dels principals benefactors secrets —obscur?— de SCC. Ell i molts dels principals dirigents del PP. Però no només ells. I vet aquí el problema. Perquè als actes de SCC no només s'hi ha vist nombrosos dirigents del PP català amb la seva presidenta al capdavant, Alicia Sánchez-Camacho. També s'hi ha vist la plana major de Vox, d'UPyD, de Ciutadans i, sobretot, del PSC. De fet, el vicepresident de SCC, Joaquim Coll, és militant del PSC i el primer secretari dels socialistes no ha amagat mai la seva simpatia per l'entitat, malgrat les clares vinculacions amb la ultradreta. Tant és així que als actes de SCC s'hi ha pogut veure el mateix Miquel Iceta, així com la candidata del PSC a les eleccions generals, Carme Chacón, o qui va ser delegat del govern espanyol a Catalunya amb José Luis Rodríguez Zapatero, Joan Rangel. Fins i tot qui va

ser president de la Generalitat, l'ara senador José Montilla, també ha participat en actes de SCC.

És per tot això que a França, a la Gran Bretanya, a Alemanya i a tots els estats europeus on se'ls ha explicat la veritat no se'n saben avenir. Perquè des d'una òptica democràtica i lliure, lluny de la viciada resignació amb què aquí toterem el feixisme, no s'entén. Fora d'aquí ningú entén què coi fan els polítics parlamentaris d'un país assistint i participant als actes d'una entitat en què molts dels seus dirigents no només provenen de la ultradreta sinó que continuen estant-hi vinculats. SCC va néixer amb l'objectiu de fer de contrapès a l'Assemblea Nacional Catalana i aturar el procés independentista. La realitat evidencia que el seu ha estat un intent fallit, malgrat els desproporcionats suports polítics, econòmics i mediàtics rebuts. Però malgrat el seu fracàs clamorós, SCC, lluny de plegar veles i dissoldre's, ara ja ha entrat al Parlament de Catalunya, de la mà de les diputades de Ciutadans Susana Beltrán i Sonia Sierra, dues impulsores de SCC que ara ocupen dos dels vint-i-cinc escons que el partit d'Albert Rivera ha obtingut a les eleccions del 27-S.

Ja tenim, doncs, impulsores de SCC assegudes al Parlament. Per això cal saber tota la veritat d'aquesta entitat, perquè encara que només siguin setanta socis, encara que hagin fracassat al carrer, les seves estretes vinculacions amb el poder i, alhora, amb la ultradreta haurien de disparar totes les alarmes. Al principi del pròleg he escrit que a la Gran Bretanya han passat del desconcert a la indignació. El motiu són les amenaces que SCC va fer a la revista britànica especialitzada en la ultradreta *Hop Not Hate*,

per haver publicat el reportatge «Societat Civil Catalana, the Spanish far right's sinister shadow in Catalonia» (Societat Civil Catalana, la sinistra ombra de la ultradreta espanyola a Catalunya). Aquesta és la realitat, aquests són els fets: l'entitat que el novembre del 2014 va rebre el Premi Ciutadà Europeu (gràcies a tramposes maniobres del PP espanyol) ha gosat amenaçar el periodisme britànic per publicar la veritat. Aquest és el tarannà de SCC. Un tarannà que a Europa ja comencen a saber que té molt a veure amb la ultradreta i res a veure amb la societat civil catalana de veritat. Però, malauradament, el que ja saben a Europa, aquí encara n'hi ha molts que no ho volen veure. Fins ara. Fins a aquest llibre, que ho explica tot, que ho ensenya tot. Ens remetem a les proves.

INTRODUCCIÓ

Caminant per la terra aspra dels camps d'oliveres als afores de Gandesa, m'amaren els records. De menut, jugant a saltar marges entre bancals, sota un sol de justícia, amb l'única banda sonora d'un cric-cric constant. Despreocupat de tot, de tant en tant apareixia un tros de metral·la, una bala o els ossos d'un soldat enterrat per un llast d'inaudita desmemòria. Res que, havent mamat les històries d'aquell paratge, no trobés com una cosa normal.

És aquella estranya normalitat de trobar granades de morter a les puntes dels marges, que els mateixos pagesos havien deixat per no tornar-se-la a jugar quan havien de llaurar el tros. I si no eren granades de morter, eren cranis mig esberlats, amb un forat de bala al front. O les beines d'obús que alguns vells de la zona feien servir per desar les flors seques de cascull a l'entrada de casa. Tot era normal en aquell poble que va dedicar un carrer, quan Franco ja era ben mort i enterrat des de feia anys, al criminal Ramón Serrano Suñer.

Aquella estranya normalitat que fa que en ple 2015, després de governs de tota mena, encara s'erigeixi el mo-

nument franquista del Coll del Moro a pocs quilòmetres de Gandesa. El mateix monument on Josep Ramon Bosch i Codina va ser fotografiat sota una bandera amb l'agui-lot feixista per commemorar l'*Alzamiento Nacional*, un 18 de juliol de 2013. Monument situat al mateix enclavament on hi havia la comandància franquista en plena Batalla de l'Ebre, i un dels objectius contra el qual el meu avi Enric, artiller de l'Exèrcit català, disparava amb un vell canó l'any 1938.

Va ser el meu tiet Gabriel, just després de fer-se pública la investigació per la qual Josep Ramon Bosch ha acabat imputat per amenaces, que em va dir una cosa que no oblidaré mai: «Curiós, doncs, que setanta-set anys després el net lluiti contra el mateix feixisme amb teclat i objectiu fotogràfic». El meu avi disparava bales de canó. Jo ho faig amb fotografies i pàgines de Word. L'enemic, quasi vuit dècades després, és el mateix.

Respiro l'aire mogut per la garbinada. Miro a l'horitzó des del Coll del Moro. Les serres de Pàndols i Cavalls davant, plenes de dignitat soterrada. Llàgrimes als ulls i la melodia m'embolcalla. La veu de Sílvia Pérez Cruz cantant Pere Quart i versionant Llach. «Corrandes d'exili».

Perquè ens perdoni la guerra,
que l'ensagna, que l'esguerra,
abans de passar la ratlla,
m'ajec i beso la terra
i l'acarono amb l'espalla.
A Catalunya deixí
el dia de ma partida

mitja vida condormida:
l'altra meitat vingué amb mi
per no deixar-me sens vida.

Ell va perdre la guerra. Exili, repressió, la vergonya de la transició. No hi ha res més temible que els que hem perdut la por perquè no tenim res a perdre. Nosaltres guanyarem aquesta guerra perquè ens hi va el llegat dels nostres fills i la memòria dels nostres avis. La por s'ha acabat. És l'hora de guanyar.

* * *

Més d'un any i mig de recerca en *streaming*. Des del moment zero en el qual Societat Civil Catalana (SCC) va presentar-se en públic a l'escenari del Teatre Victòria. Massa hores dedicades per separar una investigació d'aquest calibre de la vida personal. Impossible. És per això que aquest llibre barreja la recerca periodística amb el relat més íntim, quasi autobiogràfic, fins i tot amb banda sonora.

No ha estat un camí fàcil: la impossibilitat de contrastar algunes dades, la negativa d'alguns dirigents de l'associació espanyolista d'atendre'm, o el silenci i la mentida d'altres que van voler parlar amb mi, no han estat de gaire ajuda. Però encara menys ho ha estat la desídia mediàtica generalitzada per tota informació que pogués crear malestar a SCC. Una de les vergonyes més grans del periodisme català. Fins i tot alguns dels que s'han embolcallat amb la bandera de la llibertat han preferit callar abans que arriscar-se a explicar quatre veritats. M'he sentit sol. Sí.

Però ha valgut la pena. I aquells buits a quatre columnes que pertocava omplir als grans diaris, descabdellant la troca, ho ha fet l'exèrcit dels sense nom. Aquesta és una investigació col·laborativa. Del boca a orella. D'estirar per aquí, preguntar per allà i finalment trobar respostes després de picar molta pedra. Desenes de persones implicades, que l'únic que esperaven era un bri de dignitat. No tot el periodisme s'ha arronsat, afortunadament. Una prova ha estat els mitjans que, quasi des de la solitud, han publicat tot el reguitzell d'escàndols que ha generat SCC. També tenim el Grup de Periodistes Ramon Barnils, d'on va sortir la idea de publicar aquesta obra, i Edicions Saldonar, que sense ni pensar-s'ho dues vegades va apostar cegament per editar aquesta història.

En aquest llibre de 256 pàgines s'intenta aclarir una història que encara és oberta. Investigar sobre SCC m'ha dut a obrir nous camins, alguns dels quals encara segueixen inexplorats. No sé si algun dia podré tancar amb pany i forrellat el volum que teniu a les mans: pocs dies abans d'enllestir l'edició del llibre, arribaven noves pistes sobre qui és la «mà negra» que va decidir crear SCC. Perquè és il·lús qui s'ho cregui: res és el que sembla, sinó el que vol demostrar no semblar. El que sí que sabem és que SCC neix —en nom de la inexistente majoria silenciosa— des dels despatxos i no des del carrer. De dalt a baix. Dels influents cercles polítics, mediàtics, empresarials i fins i tot dels integristes catòlics més sinistres: SCC és fruit del poder, de l'*statu quo*.

Tot plegat regat amb molts diners. Cabassos de diners. I sense vergonya. Encara ressonen les paraules del neonazi

Josep Alsina, cofundador, entre una bona pila de camarades, de SCC. Fa pocs dies que des dels micròfons de Catalunya Ràdio Josep Alsina reconeixia haver estat impulsor de SCC, conspirant a les reunions prefundacionals de l'entitat. Però matisant que l'ambient que hi va veure no li va agradar. «Massa progres?», li vaig preguntar. «Exacte, massa progres», va respondre. Aquesta frase ho diu tot. Explica aquest llarg any i mig de vergonya continuada: SCC és aquella entitat que fent voleiar la bandera de la transversalitat ha acollit carlins, socialistes, neonazis, nostàlgics franquistes i constitucionalistes en nom del no-nacionalisme, el seny i la concòrdia. SCC és l'associació on els ultradretans, en lloc de ser expulsats, són convidats a fundar l'organització, fins que algun de massa pur, avorrit de tanta *performance* constitucionalista, prefereix seguir per altres camins... per retrobar-se, de nou, en nom de la santa pàtria, un 12 d'octubre a la plaça de Catalunya.

ANTECEDENTS

Carlins amb la boina vermella i banderes espanyoles amb el Sagrat Cor; motards guarnits amb armilles de cuir, pedaços recosits de *rojigualdas* i divises confederades; neonazis del tercer mil·lenni; algun progre despistat que fa olor de naftalina; racistes encorbatats; exlegionaris panxuts amb alè de cigaló; avis orgullosos d'haver lluitat a la División Azul; tietes franquistes enjoiades fins a la punta del dit gros... i militants de l'espanyolisme parlamentari, amb els dirigents al capdavant. Sense vergonya. Em poso els auriculars i connecto el reproductor. Això no hi ha qui ho aguanti sense amenitzar l'espectacle: sona «Walk On the Wild Side» de Lou Reed.

Sota el cel de plom, tot i l'amenaça de pluja, aquest aquarellar inèdit aplega sis mil persones a la plaça de Catalunya. És el 12 d'octubre de 2012 i ja fa quatre anys que faig fotografies als actes del Dotze d'Octubre. Fins ara es feien a un racó mig amagat de la muntanya de Montjuïc, on l'any 2000 va emigrar l'extrema dreta més nostàlgica per fer la missa negra anual que als anys vuitanta i noranta representaven a la plaça dels Països Catalans del barri de Sants de Barcelona.

Avui no tenia gaire clar què em trobaria a la plaça de Catalunya, perquè alguns dels ultres més tronats continuen reunint-se al racó de sempre de la muntanya dels jueus —irònic, oi? Però amb pocs minuts en tinc prou per veure que l'acte unitari del centre de la ciutat —organitzat per una entitat que fins avui no coneixia ningú, Moviment Cívic d'Espanya i Catalans— no és res més que un poti-poti de l'espanyolisme més intransigent. Una barreja curiosa de famílies tocades i posades de la Bonanova —que per un dia se salten la missa de dotze—, amb el lumpen d'extraradi de xandall, vambes de marca i pentinats de cap de cendra.

Malgrat que l'espectacle és digne d'un circ, l'acte és un èxit rotund. Uns pocs milers de persones surten al carrer per fer públic, sense complexos, que se senten espanyols; que són nacionalistes espanyols. I és un èxit perquè les últimes dècades el Dotze d'Octubre era cosa de l'extrema dreta més marginal i no arribava a reunir ni mig miler de convençuts. Moviment Cívic d'Espanya i Catalans aconsegueix el que buscava: adobar el terreny per a un incipient espanyolisme civil, aglutinar partits feixistes amb partits constitucionalistes. El Dotze d'Octubre de 2012 es manifesten a la plaça de Catalunya, tots junts, des de partits parlamentaris fins a l'extrema dreta més diversa. Fins i tot entre els organitzadors de l'acte hi ha coneguts activistes falangistes. No els cal dissimular. Hi ha molta més extrema dreta aquí que a Montjuïc. No me'n queda cap dubte.

El groc i el vermell de les banderes espanyoles —i alguna de catalana per allò que no se l'apropiïn els separa-

tistes— omple el centre de la plaça. Tota plena de banderes. I al mig, una *estanquera* gegant. Que curiós, per part d'un moviment que es fa dir no nacionalista. De banderes espanyoles n'hi ha de tota mena, també amb l'aguilot franquista, molt ben rebut per la majoria de manifestants. No sento cap protesta pel símbol de la dictadura, al contrari, se'm grava a la retina l'escena d'un jove que, amb posat de nen de *Castefa*, desplega el seu propi pollastre mentre unes senyores de collar de perles aplaudeixen i criden «*¡Esta, esta, esta es la que vale!*».

Potser tot plegat és una casualitat i resulta que he topat amb els més fatxes de la plaça, però el resultat final em demostra que no. Tant se val si s'és feixista o no, és dia d'ensenyar múscul. L'excés de simbologia ultradretana arriba a tal extrem que els membres de l'organització no aconsegueixen evitar que cada fotoperiodista caci amb el teleobjectiu un bon ramat de *rojigualdas* amb l'escut franquista. Amb poc més de quinze minuts ja en tinc més de mitja dotzena a la targeta de memòria. Fins i tot puc fotografiar un noi d'uns vint anys, amb camisa blau pastel i cara preocupada, que demana a un dels aficionats als pollastres que guardi l'enorme bandera franquista que du lligada a la cintura. Mentre l'hi diu, m'assenyala: «No veus que t'està fent fotos? És el que busquen, aquests voltors de la premsa!».

Coses de la vida, aquell membre de l'organització, amb armilla reflectant i una bonica acreditació penjant del coll, me l'aniré trobant en diferents actes espanyolistes els anys següents. Soc incapaç de memoritzar un número de telèfon en menys de dos mesos, però difícilment oblidó

una cara. Aquell individu es manifesta dos anys més tard, el 30 de juliol de 2014, davant de la seu de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) de Barcelona, en una convocatòria que fa l'associació ultradretana Somatemp amb el pretext de reprovar la família Pujol. Res d'estrany, si no fos perquè un any després, el 14 de juny de 2015, el mateix personatge apareix acompanyat d'un amic a la seu d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC) el dia que el partit farà la consulta interna per posicionar-se davant del procés sobiranista i liquidarà la federació Convergència i Unió (CiU).

La sorpresa és majúscula. Què hi fa aquell individu aplaudint, mig fora de si, el líder del corrent unionista Ramon Espadaler, quan es fa públic que la consulta l'ha guanyada, pels pèls, aquest sector? No pot ser... Aquell jove espanyolista era militant d'UDC? El de l'organització de l'acte del 12 d'octubre de 2012? El que protestava contra Pujol? Doncs sí, així ens ho confirma el servei de premsa del partit la mateixa nit del 14 de juny de 2015: «Sí, és militant nostre i del districte de Sant Martí». Ras i curt.

Pocs dies després l'identifiquem. Es diu Guillermo Fernández González, un nom molt comú si no fos perquè el podem recordar per una altra cosa: en Guillermo va ser un dels tres convidats al programa *Els matins* de TV3 quan, un dia de l'any 2007, Josep Cuní va decidir debatre amb tres persones que es declaraven votants del partit racista llavors liderat per Josep Anglada. El programa se'l recorda més pel ja mític crit de «Prou, prou, prou!!!», mentre Cuní pica la taula de l'estudi tot enfurismat, pro-

vant de fer callar els crits histèrics dels convidats. La realitat sempre supera la ficció.

* * *

FENT BULLIR L'OLLA DE L'ESPANYOLISME CIVIL

Durant els anys anteriors a la fundació de SCC, hi havia hagut intents, amb més o menys fortuna, de crear una gran associació per aglutinar el sentiment unionista a Catalunya i fer front al procés sobiranista també des del carrer. Precisament SCC neix de l'anàlisi dels encerts i els errors de les associacions que l'han precedit: Moviment Cívic d'Espanya i Catalans, Moviment Cívic 12-O i Soma-temps. Si bé la constel·lació associacionista de l'espanyolisme és molt més àmplia, aquestes són les organitzacions que han tingut un pes més rellevant durant els primers anys del procés sobiranista, i, d'alguna manera, han intentat agitar les bases socials de l'espanyolisme als carrers de Catalunya. Totes, però, són entitats fundades a partir del 2012 amb la intenció d'imitar els èxits que, any rere any, ha sembrat l'Assemblea Nacional Catalana (ANC) per a l'independentisme.

Les últimes dècades, el nacionalisme espanyol a Catalunya ha estat incapaç d'organitzar un moviment de la societat civil i gairebé no ha tingut cap presència al

carrer. Els actes espanyolistes d’afirmació nacional s’han vist relegats, durant molts anys, a la diada d’exaltació espanyola del Dotze d’Octubre, coneguda com a *Día de la Raza*, instaurada com a festa oficial el 1918, tot i que deu l’origen a la festa proposada per la Unió Ibero-Americana amb el nom de *Fiesta de la Raza*, celebrada per primer cop el 1914 i ratificada i rebatejada com a *Fiesta Nacional de España* durant la transició. No obstant això, durant aquests anys, especialment durant les últimes tres dècades, l’estendard del patriotisme espanyol als carrers de Catalunya l’ha aguantat, sobretot, l’extrema dreta.

No és fins que les reivindicacions nacionals de Catalunya són prou punyents i que les grans manifestacions ciutadanes en pro de la independència ja no poden atribuir-se a una minoria sorollosa que l’espanyolisme intenta organitzar-se també al carrer. La primera entitat que aglutina aquest sentiment neix el 2012, per mostrar múscul espanyolista durant la festa nacional d’Espanya. És el Moviment Cívic d’Espanya i Catalans, que va organitzar la primera gran manifestació espanyolista a Barcelona per celebrar la polèmica diada del Dotze d’Octubre. L’escenari escollit va ser la plaça de Catalunya de Barcelona, la qual van omplir tímidament —sis mil persones segons la Guàrdia Urbana, cent mil segons els organitzadors— amb una compacta amalgama d’organitzacions i partits espanyolistes: Partido Popular (PP), Ciudadans-Partido de la Ciudadanía (C’s), Falange Española de las JONS (FE de las JONS), Movimiento Social Republicano (MSR), Plataforma per Catalunya (PxC), els joves neofeixistes

del Casal Tramuntana i un grup dels seguidors ultres de l'Espanyol, les Brigadas Blanquiazules (BBBB).

Aquesta manifestació es continua fent cada any, amb un ball de xifres considerable segons si són de fonts de l'organització o de l'administració; però sempre té una característica comuna: la coordinació de partits constitucionalistes amb part de l'extrema dreta que actua a Catalunya, amb l'única excepció de la concentració del 2015.¹ La marxa del 2013 la va convocar una nova plataforma anomenada Som Catalunya, Somos España,² amb una estructura i una organització quasi idèntiques a les de l'any anterior, però amb un debat sobiranista molt més a flor de pell. Els resultats van ser significativament millors: trenta mil persones segons la Guàrdia Urbana, 18.090 segons els càlculs de Contrastant, l'entitat catalana que es dedica precisament a quantificar els assistents a les manifestacions.

Durant les concentracions del 2012 i el 2013 es va poder identificar part dels voluntaris que feien tasques de servei d'ordre com a militants de FE de las JONS. Aquesta circumstància, juntament amb la nombrosa presència de simbologia nazi-feixista a l'acte, va fer que fins i tot la premsa internacional se'n fes ressò i que ho considerés un

1. Tot i l'absència, per primer cop, de PP i C's com a coconvocats, sí que hi van assistir destacats militants d'aquestes formacions, incloent-hi el líder del PP a Catalunya, Xavier García Albiol.
2. El mateix 12 d'octubre de 2013 una entitat anomenada Moviment Cívic 12-O, presidida per Àngel Hernández Guardia, un exmilitant del PSC-Congrés, va convocar una manifestació amb els sectors espanyolistes més radicalitzats, que va desembocar a la mateixa plaça de Catalunya.

acte d'extrema dreta,³ cosa que no és estranya perquè, tal com hem dit, durant dècades a Catalunya la flama del 12-O l'ha sostingut la ultradreta.

No deixa de ser sorprenent que l'espanyolisme hagi preferit fer del Dotze d'Octubre la gran diada de la reafirmació patriòtica, en lloc de celebrar-lo el 6 de desembre, dia de la Constitució espanyola, que en principi no té reminiscències franquistes tan evidents. Amb tot, des del 2012, el 6 de desembre també s'ha volgut impulsar com una diada antiindependentista, en un intent fracassat, ja que reuneix cada any menys manifestants.⁴ Tot i la poca gent que participa a la diada constitucionalista, també hi van ultradretans, menys que el Dotze d'Octubre, però no en falten. El 2012 hi havia caps rapats neonazis i un bloc de dirigents de l'MSR amb pancarta pròpia, el 2013 s'hi van afegir destacats membres de les BBBB, i entre el servei d'ordre fins i tot hi tornava a haver coneguts militants neofeixistes, vinculats a FE de las JONS, que van protegir la capçalera de la manifestació, on hi havia els líders del PP, Alícia Sánchez-Camacho, i de C's, Albert Rivera.

Més enllà d'aquestes dues diades, la del Dotze d'Octubre i la del Sis de Desembre, l'espanyolisme civil ha tendit a convocar actes de curta volada, com a reacció contra les accions independentistes, ja sigui amb concentracions davant d'edificis del Govern o dels ajuntaments.

3. «L'extrême droite espagnole se mobilise contre l'indépendance catalane». *Le Monde*, 12 d'octubre de 2012.
4. Segons la Guàrdia Urbana, la convocatòria del 2013 va ser secundada per cinc mil persones, i a la del 2014 només hi van anar tres-cents manifestants, sota una pancarta amb el lema «Indisoluble».

Val la pena destacar tres entitats predecessores que tenen, en diferent grau, certa influència a l'hora de crear SCC: Moviment Cívic d'Espanya i Catalans, Somatemp i Federalistes d'Esquerres (Fd'E). En el cas de Moviment Cívic d'Espanya i Catalans i Somatemp, hi trobem molts més punts en comú: desacomplexadament espanyolistes, aquestes associacions s'han dedicat a l'agitació al carrer, malgrat que Somatemp ha volgut ser una altra cosa: una associació historicista per actuar alhora com a *think tank* per proveir d'arguments l'unionisme. Aquestes dues organitzacions apareixen als organigrames de SCC com a entitats fundadores de la plataforma espanyolista.

El cas de Fd'E dista bastant del d'aquestes dues associacions, ja que, per començar, no es considera una entitat fundadora de SCC (malgrat que algun dels seus dirigents ho hagi insinuat) i, tot i que deu el seu naixement a l'eclosió del debat sobiranista, no ha fet agitació antiindependentista, sinó que ha pretès ampliar l'ideari federalista a partir de la irrupció del discurs independentista, per mostrar-se així com a alternativa al separatisme.

Les tres associacions, però, són importants perquè cobreixen part de l'eix ideològic al qual es dirigeix l'objectiu de SCC: Moviment Cívic d'Espanya i Catalans i Somatemp, des de l'agitació al carrer de la dreta i l'extrema dreta, i Fd'E, des de l'esquerra moderada. Si bé les dues primeres es poden considerar herència directa com a entitats impulsores de SCC, en el cas de Fd'E és més un miratge al qual s'atansen per assolir una pretesa transversalitat —que no arriba a aconseguir mai— que no pas una herència. Només es coneixen dos membres de Fd'E entre

els socis fundadors de SCC, a diferència de la desena que trobem a l'òrbita de Somatemps. Repassem, doncs, què són i quines característiques tenen aquestes associacions.

Moviment Cívic d'Espanya i Catalans

Aquesta associació unionista va ser creada el 2012 coincidint amb la primera gran manifestació espanyolista del Dotze d'Octubre a Barcelona. El Moviment Cívic d'Espanya i Catalans va fer públic un manifest el 5 d'octubre d'aquell any on exposaven les seves bases constituents, fonamentades bàsicament en el rebuig a l'independentisme. L'articulació d'aquesta organització va ser impulsada sobretot a través de les xarxes socials sota el lideratge de Manel Parra, un militant del PP que ha participat en diversos comicis electorals sota les sigles d'aquest partit. Manel Parra va ser regidor i portaveu del grup popular a Bellpuig, a la comarca de l'Urgell, i va exercir la primera presidència del Moviment Cívic d'Espanya i Catalans.

Des de finals del 2012 han coorganitzat unes quantes manifestacions, com les del Dotze d'Octubre i les del Sis de Desembre (les dues de més rellevància), o actes de caràcter més marginal que només han aconseguit reunir algunes desenes de persones. En moltes de les seves accions hi ha hagut una presència constant d'ultradretans; destaca la d'un grup d'activistes de FE de las JONS del Maresme.

Una de les polèmiques de Moviment Cívic d'Espanya i Catalans i del seu controvertit líder va ser quan Manel